

Влияние на Интернет технологиите върху обществото

Руси Маринов

Въпросът, който можем да си зададем е: Въздействат ли новите технологии на развитието на обществото? Отговорът на пръв поглед е очевиден и излишен, но на практика всяка технология изисква подходяща инфраструктура, компетентност, въображение и визия, за да бъде използвана целенасочено в едно общество и да спомогне за общото благополучие на всички граждани. Могат да се изброят няколко страни в света, които приоритетно използват Интернет и информационните технологии за ускорено развитие на икономиката и социалната сфера, като пример могат да се посочат Швеция, Сингапур, Норвегия и САЩ.

В сайта answer.com¹ е даден един от възможните отговори на въпроса „Въздейства ли Интернет на обществото?“. Интернет променя начините за общуване, учене и пазаруване. Технологията става популярна с възможностите си да разпространява информация, факти или измислици. Революцията в комуникационните технологии модифицира природата на личното и групово взаимодействие. Три изобретения в областта на технологиите променят из основи начините за връзка между хората в социалната сфера. Първото е пощата/традициона и електронна/, която дава възможност за общуване, без ограничения на физическите граници. Второто значимо постижение е телефонът, осигурява комуникация между индивиди, отдалечени в пространството. Третият пробив е Интернет, позволява връзката между хората на големи дистанции да се осъществява мигновено. Интернет комуникацията, от една страна заменя моделите за традиционно общуване в обществото, но от друга страна лесния достъп до такъв вид технология отслабва социалните контакти и хората са склонни по-рядко да напускат домовете си.

Два от основните принципи на Интернет са "свобода на информацията" и "пълна отвореност към света", които в момента са обект на засилена дискусия. В една публикация в сайта на cnn.com² от м.ноември 2012 г., с автор Винтън Сърф един от създателите на Интернет, се посочва, че мрежата се превръща в един от моторите на икономиката през 21. век и позволява на всички от нас с едно кликване да достигат до глобалната аудитория, като бизнесът благодарение на технологията създава милиони, нови работни места. Само две други открития, подобни на Интернет, осигуряват такива огромни възможности за развитие на човечеството и това са изобретяване на печатната преса от Йоханес Гутенберг и телефона от Александър Бел.

Винтън Сърф твърди, че днес свободата на Интернет е под заплаха. 42 страни по света филтрират и цензурират съдържанието, като отделни държави са въвели тотална забрана на мрежата. Според наблюдение на "Freedom House", в последните две години правителствата по света са подготвили 19 нови закона, застрашаващи по някакъв начин свободата на изразяване онлайн. Много държави се плашат от силата и отвореността

на Интернет като технология. Използват се различни международни форуми и срещи, за да се издейства някакво ограничаване на свободата на информацията в Интернет. Например в момента, компанията "Гугъл" оперира в 150 различни страни, като в 30 от тях има значително ограничаване на мрежовите и услуги. Историята изобилства от примери, когато различни правителства по света, предприемат действия с цел "да защитят" собствените си граждани от вредно влияние, като установяват контрол върху достъпа до информация и по този начин пречат свободата на изразяване и други подобни свободи, описани в Универсалната декларация за правата на човека.

Институтът за глобални изследвания „Маккинзи”³ в едно проучване през 2011г. твърди, че Интернет води до огромна трансформация на обществото и въздейства директно на икономическия растеж и просперитет, ускорява развитието на отделни страни, без значение на мащаба им. Според публикациите на този институт, Интернет променя начините за работа, социализира отделни общности и хора, подпомага създаване и споделяне на информация, организира потока от идеи и продукти на глобално равнище. В последните пет години Интернет, води до 21% ръст на брутния вътрешен продукт /GDP/ на зрелите икономики. Големите компании и национални бизнеси получават значими печалби, в резултат на революционното развитие на технологиите. На глобално равнище Интернет води до приходи, равняващи се на 1.7 билиона долара в развитите икономики или това е около 3.4% от световния GDP. Изследванията демонстрират, че в последните 15 години, в развитите страни, използване на мрежовите технологии директно води до нарастване на реалния доход на глава от населението с 500 долара. По време на индустриалната революция са необходими 50 години за постигане на подобен резултат. Интернет създава нови работни места и е катализатор за поява на по-различни професии. Малките и средни предприятия, наречени SME, които интензивно използват web технологиите се развиват ускорено и експортът им е ориентиран на глобално равнище. При показател web index > 40% годишния растеж в тези предприятия надхвърля 13% в последните три години.

По-нататък ще посоча някои основни данни, свързани с развитие на Интернет технологиите в последните десетилетия и постигнати ефекти. Известно е, че Интернет започва да се използва на практически ниво през 1969г. Електронната поща както част от тези технологии е открита през 1972г от Рей Томлинсън. TCP/IP протоколът се превръща в международен стандарт през 1983г. Думата "Интернет" за пръв път се появява през 1982г. Системата за получаване на адреси и имена, наречена Domain Name System започва да функционира през 1984г., в употреба се въвеждат разширенията от типа на com. org. и edu.

Други популярни факти, свързани с развитието и въздействието на Интернет технологиите⁴ в последните 10 години са следните:

- от 2002 г. до 2012 броя т на потребителите в мрежата се увеличава 4 пъти;
- в момента има около 500 милиона websites, а страниците са над 35 милиарда.
- Интернет довежда до приходи от 2.5 трилиона\$ само в страните от G-20.
- Фейсбук създава 450 хиляди работни места в САЩ.
- 65% от хората в тази страна получават новините онлайн.

Основните организации, които изследват и публикуват данни, относно развитието и влиянието на Интернет технологиите върху обществото и икономическото развитие са: Организацията на обединените нации; Международен икономически форум; Американският институт „Рев; компанията „Глобълскан“; Web фондацията на Тим Бернарс Лий; „Фрийдъм хаус“; Международната банка; Световната фактологична книга на ЦРУ; Международен съюз по телекомуникации; Асоциацията „Репортери без граници“; Wikipedia.

Всички тези структури публикуват периодично факти и изследвания, относно развитието, проникването и въздействието на Интернет технологиите върху обществото. Изследванията се възприемат много сериозно на глобално ниво като независими и обективни, служат като отправна рамка за бъдещи инвестиции и оценка на отделни страни, относно развитието им и качеството на живот, съобразено с мрежовите технологии.

Съгласно изследванията на Международния икономически форум⁵, свързан с отчета за 2012г., за развитие на ИТ практиката по света броят на персоналните компютри от 100 милиона през 1990г. е достигнал 1.4 милиарда през 2010г. За същият период броят на мобилните телефони от 10 милиона е нараснал до 5 милиарда. Броят на Интернет потребителите в последните 20 години, бележи още по-значим растеж и от 3 милиона достига цифрата 3 милиарда. Данните, които се предават по Интернет мрежите също достигат невъобразими стойности. Най-голям обем от данни в мрежата са създадени в периода 2008-2011г. и те са повече отколкото за цялата предишна история на човечеството до този период. Консултантската фирма IDC смята, че през 2010г, обемът данни предаден по мрежата надхвърля цифрата- 1зетабайт. През 2014г.се очаква 1/5 от потребителския видео-обмен да става с помощта на устройства различни от РС.

Основни атрибути, дефинирани от Международния икономически форум⁶, с помощта на които се измерва равнището на хиперсвързаност на отделните държави с Интернет пространството:

- ❖ Винаги налична мрежа: широколентов Интернет достъп и многообразие от мобилни устройства, осигуряващи 24 ч. контакт между хората, домакинствата и бизнеса;
- ❖ Готовност за достъп: наличие на персонални компютри и универсални мобилни средства, осигуряващи непрекъсната връзка между хора и организации, независимо на кое място се намира човека;
- ❖ Информационно многообразие: подходящи уеб-сайтове, търсещи машини, социални медии, налични по всяко време;
- ❖ Интерактивност: хиперсвързаността като характеристика дава възможност всеки да предлага идеи и да има достъп до онлайн ресурси;
- ❖ Не-само хора: хиперкомуникацията включва следните взаимоотношения: "хора-машини"; "машини-машини"; ""предмети-машини";
- ❖ Винаги готови за запис: запис на услуги; виртуални складове за съхранение на данни, с неограничени възможности; миниатюрни видео камери/навсякъде/; глобални позиционни системи; сензорни устройства; комбиниране на документи и съответстващите им дейности.

Индексите за измерване влиянието на Интернет върху отделните страни по света се базират на следните компоненти: политическа и регулативна рамка; бизнес и иновативна среда; инфраструктура и цифрово съдържание; поносимост като цена; умения; използване Интернет на индивидуално ниво; Интернет на правителствено равнище; икономическо въздействие; социално въздействие. Според отчетите на Международния икономически форум през 2012, относно на въздействието на Интернет технологиите и класификация на страните данните са следните:

- Процент от населението, използващо Интернет. Първите 5 страни са съответно: Исландия с индекс 95.0; Норвегия/93.4/; Холандия/90.7/; Люксембург/90/; Швеция/90/. Мястото на България е 52 от 142 държави. На последно място е Тимур-0.2% от населението ползва такъв тип услуги.
- Индекс2012, относно готовността за въвеждане на Интернет и мрежови технологии в практиката: първите пет държави са: Швеция; Синагапур; Финландия; Дания, Швейцария. България е на 70-то място, след Индия и преди Шри Ланка.
- Достъп до широколентови услуги/международен Интернет. Първите пет страни са: Хонконг; Исландия; Швеция; Сингапур, Швейцария. Тук България е на 54 място, пред нас са страни като Турция, Виетнам, Латвия, Кипър.

- Използване на социални мрежи за персонални и професионални цели-международна класация: 5-те страни с най-висок показател на приложение: Исландия, Дания, Великобритания, Швеция, Канада. Мястото на България е 60, ние сме след Кувейт и преди Гватемала.
- Световен индекс, относно важноста на Интернет и информационни технологии за управление визия на бъдещето: първите няколко страни: Сингапур с индекс 5.9; Катар-5.7; Саудитска Арабия-5.5; Малта-5.6; Тайван 5,4; Швеция-5.4. място на България е -101. След нас са Словения и Латвия.
- Индекс за правителствени онлайн услуги: Корея-1.00; САЩ-0.94; Канада-0.88; Великобритания и Австралия с 0.77. България тук е на 44 място с индекс-0.41.
- Въздействие на информационните технологии върху създаване на нови организационни модели, продукти и услуги. Първите пет страни в света са: Швеция-6.2; Корея-5.9; Великобритания-5.9; Тайван-5.8; Сингапур-5.8. България е на 88 място с индекс-4.2.
- Достъпност до най-нови технологии: Швеция-6.9; Швейцария-6.7; Норвегия-6.6; Исландия-6.6. Тук сме на 106-то място, след Еквадор и преди Нигерия.

Индексът⁷ за измерване влияние на глобалният Web върху бизнеса, икономиката и обществото включва следните основни компоненти:

- Готовност за възприемане на Интернет технологиите: анализира се както качеството на комуникационната и институционална инфраструктура, така и политиката за достъп до мрежата, уменията и образователното равнище на гражданите;
- Използване на Интернет: проучва се степента на покритие на страната с компютърни мрежи, както и наличието на качествено съдържание, достъпно до всеки потребител;
- Въздействие на мрежата: в случая индексът се базира на социални, икономически и политически индикатори, за да се измери влиянието на Интернет върху развитие на обществото. Наблюдава се и степента на влияние на социалните мрежи, използване на Интернет за целите на бизнеса и е-участие на всяка една личност в мрежата.

Максималната стойност на „уеб индекса“ е равна на 100. Шестте държави с най-високи стойности на уеб-индекса за влияние през 2012г. са: Швеция/100/;САЩ/97.31/;Великобритания/93.8/;Канада/93.42/;Финландия/91.88 /; Швейцария/90.49/. България не е включена, липсват публични данни за изпълнение на отделните критерии.

Цитирани източници:

1. How does the internet influence society?

http://wiki.answers.com/Q/How_does_the_internet_influence_society

2. Vinton Cerf. "Why we must fight for its freedom".

http://edition.cnn.com/2012/11/29/business/opinion-cerf-google-internet-freedom/index.html?hpt=te_r1

3. The great transformer: The impact of the Internet. McKinsey

... www.mckinsey.com/.../McKinsey/.../MGI_Impact_of_Internet..

4. Dave Bui . July 11, 2012

<http://www.saleschase.com/blog/2012/07/11/10-interesting-facts-impact-internet-world/#>

5. World economical forum. Global IT Report_2012.

http://www3.weforum.org/docs/Global_IT_Report_2012.pdf

6. www3.weforum.org. Global IT Report_2012....pp.113-114

7. Индекс за измерване на влияние на Интернет на глобално ниво.

Indicators metadata: <http://thewebindex.org/data/all/sources/>